

ORSZÁGOS RENDŐRFŐKAPITÁNY

1139 Budapest, Teve u. 4-6.
1903 Budapest, Pf.: 314/15.
Tel: (06-1) 443-5573 Fax: (06-1) 443-5733
IRM: 33-104, 33-140 IRM Fax: 33-133
E-mail: orfkvezeto@orfk.police.hu

Szám: 29000/105/642/ /2010. RP.

Tárgy: alapvető jogot sértő
rendőri intézkedés elleni
panasz elbírálása

HATÁROZAT

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. tv. (a továbbiakban: Rtv.) 92. § (1) bekezdésében biztosított jogkörömnél fogva a Panaszos által benyújtott panasz tárgyában folytatott eljárás során – figyelemmel az Rtv. 93/A. § (7) bekezdésére, továbbá a Független Rendészeti Panasztestület (továbbiakban: Panasztestület) 349/2010. (VI. 30.) számú állásfoglalásának megállapításaira – a rendőri intézkedés elleni panasz az előállítás során történő élelmezés elmulasztása miatt az emberi méltósághoz való jog, az előállítás meghosszabbítása formai jogszerűtlensége miatt a tisztességes eljáráshoz való jog sérelme tekintetében

h e l y t a d o k,

míg minden egyéb tekintetben a panaszt

e l u t a s í t o m.

A határozat ellen az Rtv. 93/A. § (9) bekezdése alapján – figyelemmel a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 100. § (1) bekezdésére, valamint a 109. § (3) bekezdésére – fellebbezésnek helye nincs, annak felülvizsgálata közvetlenül kérhető a bíróságtól.

A keresetlevelet az Országos Rendőr-főkapitányságnál – a Fővárosi Bíróságnak címezve – a felülvizsgálni kért határozat közlésétől számított harminc napon belül kell benyújtani, vagy ajánlott küldeményként postára adni, illetve azt a fenti határidőn belül a Fővárosi Bírósághoz is be lehet nyújtani. (A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) bekezdése, 326.§ (7) bekezdése; Ket. 109. § (1) bekezdése).

A határozatot kapják:

- 1) Panaszos
- 2) Független Rendészeti Panasztestület
- 3) Pest Megyei Rendőr-főkapitányság vezetője
- 4) Irattár

INDOKOLÁS

I.

A Panaszos a Független Rendészeti Panasztestületnél 2010. április 8-án személyesen jelent meg, és az általa előadott panasz szerint 2010. április 01-jén Szentendréről HÉV-vel utazott a Szent István telep felé, érvényes menetjegy nélkül, ezért amikor jött egy ellenőr, leszállt. Nem sokkal később egy idős férfi tartott a Panaszos felé, és a vele együtt érkező két rendőrnek a Panaszosra mutatva az mondta: „itt a kerékpár tolvaj”. A panaszos elmondta továbbá, hogy a rendőrök az alakiságokra vonatkozó előírásokat nem tartották be és előzetes figyelmeztetés nélkül a kezeit szorosan hátra helyzetbe megbilincsték, melynek következtében hámsérüléses sérülése keletkezett. Erről látlet nem áll a rendelkezésére, mivel orvoshoz nem ment el. A bilincs felhelyezése után az intézkedő rendőrök – a bilincs alatt átnyúlva – a Panaszos fejét többször beleütötték egy oszlopba, a haját húzták, és lábait terpeszbe rúgták.

A Panaszos elmondta továbbá, hogy a rendőrök ezt követően a Szentendrei Rendőrkapitányságra állították elő, ahol mindent ki kellett pakolnia, cipőjét, kabátját, telefonját és táskáját pedig elvették. Ezzel kapcsolatban a Panaszos sérelmezi, hogy a mobiltelefonját összekarcolt kijelzővel kapta vissza, az útlevelét pedig úgy, hogy annak külső borítója ragacsos volt, valamint a személyazonosító adatokat tartalmazó lap ki volt tépve belőle és utólag lett visszarakva. A Panaszosnál lévő csípőfogót és metszőollót lefoglalták, az erről szóló jegyzőkönyvet a Panaszosnak átadták.

A Panaszos elmondása szerint ezek után alsónadrágban és zokniban kísérték a fogdába, majd az előállítás ideje alatt a rendőrkapitányság garázsába vitték, ahol meztelenre kellett vetkőznie és hideg vízzel, slaggal locsolták. Adtak egy szappant is neki, hogy azzal mosakodjon meg, és ruhákat is kapott – melyek nem a sajátjai voltak és méretben sem voltak megfelelőek –, hogy azokba öltözzön fel. Miután a Panaszos felöltözött, visszavitték a fogdára, majd onnan, illetve oda kihallgatása érdekében többször ki- és bevitték. A panaszban foglaltak alapján erre azért került sor, mert a Panaszos nem kívánt vallomást tenni, ezért vele szemben a vallomás kicsikarása érdekében többször is pszichikai kényszert alkalmaztak (így például előzetes letartóztatását helyezték kilátásba, és azt mondták neki, hogy „Húsvét után sem mehet haza”, illetve, hogy „dagadt cigánnyal kerül egy cellába és akkor...”). Végül kényszer hatására vallomást tett a Panaszos, de a kihallgatási jegyzőkönyvből nem kapott egy példányt sem. A Panaszos véleménye szerint a kihallgatása jogellenes volt, mivel kényszervallatást alkalmaztak vele szemben.

A Panaszost előállításának időtartama alatt – melyről igazolást kapott – nyilatkoztatták arról, hogy kér-e élelmezést, amire igennel válaszolt. Utóbb azonban csak egy pohár kólát adtak neki, és azt mondták, hogy „ez itt nem zabálda”.

A Panaszos előadta továbbá, hogy az őt bekísérő szentendrei rendőrök egyike telefonjával felvételt készített róla és megfenyegette, hogy ha legközelebb azon a helyen találkozik vele, akkor még jobban meg fogják verni. A kapuban szolgálatot teljesítő rendőr is megfenyegette a Panaszost, hogy „vissza fogják zárni”.

Mivel a Panaszost nem a saját ruháiban bocsátották el, így azokat az utcán kellett felvennie, mert a kapitányság épületében ezt nem engedélyezték neki. A késői óra miatt nem volt közlekedési csatlakozása sem, ami szintén hátráltatta a Panaszost a hazajutásban, ezért arra hajnali 6 órakor került sor.

A panaszban foglaltak az alábbiakban összegezhetők:

- 1.) a Panaszos sérelmezi a rendőrök szolgálati fellépésének módját, és az egész intézkedés-sorozat hangnemét;

- 2.) a panasz tárgyává teszi, hogy vele szemben a rendőrök kényszerítő eszközként testi kényszert és bilincset alkalmaztak, melynek következtében hámsérülése keletkezett;
- 3.) a Panaszos sérelmezi, hogy a rendőrök a helyszínen bántalmazták;
- 4.) vitatja az előállítás jogalapját;
- 5.) a Panaszos sérelmezte, hogy cipőjét, kabátját, telefonját és táskáját elvették a mobiltelefonjának kijelzője össze lett karcolva, az útleveléből pedig kiszakadt egy lap;
- 6.) az előállítás ideje alatt a Panaszost boxeralsóban és zokniban kísérték át a fogdába és a rendőrkapitányság garázsában hideg vízzel, slaggal locsolták, majd a kapott ruhák nem a sajátjai voltak és méretben sem feleltek meg;
- 7.) kényszervallatást alkalmaztak a Panaszossal szemben;
- 8.) a tanúvallomásáról készült jegyzőkönyvről nem kapott másolatot;
- 9.) a Panaszos élelmezést kért az előállítás időtartamára, de nem kapott;
- 10.) az egyik rendőr a kapitányság épületében telefonjával felvételt készített a Panaszosról és megfenyegette;
- 11.) a Panaszos kifogásolja, hogy saját ruháit az utcán kellett felvennie, és mivel nem volt közlekedési csatlakozása sem, csak hajnali 6 órára érkezett haza.

A Panasztestület a rendőri intézkedésekkel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot követően állásfoglalásában megállapította, hogy azok *„több ponton sértették panaszos tisztességes eljárásához, továbbá személyes szabadságához és emberi méltóságához való jogát, illetve az az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött”*.

II.

A lefolytatott vizsgálat során a rendelkezésre álló iratok – a panasz, a Szentendrei Rendőrkapitányság Pomázi Rendőrőrs elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 13090/501671/2010/id. számú rendőri jelentése, valamint a 13090/2544/2010/ált. számú jelentései, a Panaszos által a Szentendrei Rendőrkapitányságon aláírt nyilatkozat, a Szentendrei Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Őr és Járőrszolgálati Alosztályának, a Bűnügyi Osztály Bűnügyi-Technikai és Helyszínelő Alosztályának, Nyomozó Alosztályának, valamint Vizsgálati Alosztályának munkatársai által 13090/2544/2010/ált. számon készített rendőri jelentései, a Szentendrei Rendőrkapitányság vezetőjének 13090/2544/2010/ált. számú tájékoztatása, a Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjének 13000-1475/43/2010. számú tájékoztatása, valamint az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának 29000-105/642/9/2010. RP., és 29000-105/642/10/2010. RP. számú, tanú meghallgatásáról készült jegyzőkönyve és a 29000-105/642/11/2010. RP. számú hivatalos feljegyzés – alapján tényállásszerűen az alábbiak állapíthatók meg.

A Szentendrei Rendőrkapitányság Pomázi Rendőrőrs r. zászlósának és r. törzsőrmesterének az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 13090/501671/2010/id. számú jelentése, valamint az azt kiegészítő, 13090/2544/2010/ált. számon készült rendőri jelentések szerint 2010. április 01-jén – mozgó gépkocsizó KMB-s szolgálat ellátása során – 10:45 órakor a rendőrök azt észlelték, hogy a Budakalász, Szent István telepi HÉV állomáson lévő kerékpár tárolónál egy ismeretlen személy „gyanúsán viselkedik és a biciklik között matat”. A rendőröknek tudomásuk volt arról, hogy korábban több esetben tulajdonítottak el kerékpárokat erről a helyszínről, és egy alkalommal felvétel is készült az elkövetőről, akinek személyleírása – dzsekijén 8-10 cm széles fehér csík látható, kapucnit visel és piros hátizsákja van – egyértelműen ráillett az ismeretlen személyre. A férfi a rendőröket észlelve hirtelen távozni próbált Budapest irányába, akik ekkor az intézkedések alakulására vonatkozó szabályok betartásával igazolásra szólították fel, melynek eleget tett. Ezt követően a Panaszos ruházatát és csomagját átvizsgálták – a nála lévő, feltehetően az elkövetéshez használni kívánt csípőfogót és metszőollót lefoglalták –, majd kezeit hátra helyzetben megbilincseltek. A Panaszos a rendőrök kérdésére elmondta, hogy saját kerékpárral – amit a tárolóban elhelyezhetett volna – nem rendelkezik, és a helyszínen szóban beismerte, hogy egy korábban eltulajdonított kerékpárt a Budakalász, Lenfónó HÉV állomáson hagyott, de a kerékpárlopásokról egyéb információval nem volt hajlandó szolgálni. Ezért a rendőrök a Panaszost előállították a Szentendrei Rendőrkapitányságra, ahol 11:00 órakor sérülés és panasz mentesen átadták az ügyeletes tiszt r. zászlósnak. Az intézkedés során jelen volt két közterület felügyelő is.

A Rendőrkapitányságon a Panaszos ruházatát ismét átvizsgálták, majd kitöltötte a fogvatartásról szóló nyilatkozatot, amelyben kijelentette, hogy hajléktalan, hozzátartozója vagy más személy értesítését nem kéri, az előállítás kezdetétől számított öt óra elteltével étellemezést kér, és a jogairól szóló tájékoztatást megkapta. A Panaszost az előállító helyiségben történt elhelyezését követően – 12:00 óra körül – egy r. törzsőrmester és egy r. törzszászlós felkísérte a második emeleten található öltöző helyiség zuhanyzójába, hogy tisztálkodhasson, mivel ruhái fekáliával szennyezettek voltak. Miután a Panaszost ellátták tiszta öltözetrel, ismét levitték az előállító helyiségbe, majd 17:15 óra körül felvitték a kapitányság 244-es számú irodájába, ahol 17:24 órától 21:37 óráig sor került a gyanúsítottként történő kihallgatására. A Panaszos szabadon bocsátására – az előállítás időtartamáról szóló igazolás kiadása mellett¹ – 22:30 órakor került sor.

A Panaszos igazoltatása az Rtv. 29. § (1) bekezdésében² foglalt bűnüldözési célból történt, mivel gyanúsítható volt korábbi kerékpárlopások elkövetésével. A ruházat és csomag átvizsgálás a Panaszos – mint személyi szabadságában korlátozott személy – esetében az Rtv. 31. § (1) bekezdése³ alapján történt, elfogására pedig az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja⁴ – szándékos bűncselekmény (kerékpárlopás) elkövetésén tetten érés – jelentett jogalapot. A Panaszossal szemben kényszerítő eszközként bilincs alkalmazására 2010. április

¹ **Rtv. 33. § (4)** Az előállítottat szóban vagy írásban az előállítás okáról tájékoztatni kell, és az előállítás időtartamáról részére igazolást kell kiállítani.

² **Rtv. 29. § (1)** A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

³ **Rtv. 31. § (1)** Akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

⁴ **Rtv. 33. §** A rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes szerv elé állítja azt,
a) akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek;(...)

01-jén 10:45 órától 11:00 óráig az Rtv. 48. § c) pontjának⁵ rendelkezése szerint, szökés megakadályozása érdekében került sor – a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 60. § (6) bekezdésének a) pontja⁶ alapján – a kezek hátra helyzetben történő megbilincselésével. A rendelkezésre álló dokumentumok alapján a felsorolt intézkedések végrehajtására jogszerűen, szakszerűen és az arányosság követelményének figyelembe vételével került sor, mint azt a parancsnoki vélemény és kivizsgálás is megállapítja.

A rendőri intézkedést követően megtörtént a Szentendrei Rendőrkapitányságon 13090/591/2010. bü. számon a nyomozás elrendelése a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő lopás kísérlet bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt. Az ügyben megtörtént a bűncselekményhez használt eszközök (csípőfogó, metszőolló), valamint a személyleírással kapcsolatban hozható személyes tárgyak (télikabát, hátizsák) lefoglalása. A panaszos gyanúsított kihallgatása során több, korábban eltulajdonított kerékpárok kapcsán is vallomást tett, mely alapján a nyomozások egyesítése megtörtént.

A panaszban megfogalmazott kifogások kapcsán az alábbi megállapításokat teszem.

1.) A rendőri intézkedések alakiságára vonatkozó rendelkezéseket az Rtv. 20. §-ának⁷, valamint a Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) és (2) bekezdései⁸ tartalmazzák. A rendőrök egybehangzó jelentései szerint az intézkedés során az öltözködési szabályoknak megfelelő ruházatot viseltek, az intézkedés megkezdése előtt nevüket és azonosító számukat mindketten közölték a Panaszossal, és tájékoztatták az intézkedés okáról is, miszerint arra bűncselekmény elkövetésének (kerékpárlopás) kísérlete miatt kerül sor. A rendelkezésre álló, egymással ellentétes tartalmú bizonyítékok alapján a szolgálati fellépés módjáról, valamint hangneméről nem lehetett az eljárás során egyértelműen állást foglalni.

⁵ **Rtv. 48. §** A rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy:
c) szökésének megakadályozására; (...)

⁶ **Szolgálati Szabályzat 60. § (6)** A bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy:

a) a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadásától, illetve szökéstől, (...)

⁷ **Rtv. 20. § (1)** A rendőrt az intézkedés során

a) az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye vagy

b) szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye

igazolja.

(2) A rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, az intézkedés befejezésekor - köteles nevét, azonosító számát, valamint az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Az V. és VI. fejezetben foglalt intézkedések, illetve kényszerítő eszközök alkalmazását követően a rendőr köteles az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az e törvény szerinti panasz lehetőségéről.

(3) A rendőr köteles - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - intézkedése megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét felmutatni. Ha a rendőr szolgálati igazolványának vagy azonosító jelvényének felmutatása az intézkedés megkezdése előtt veszélyeztetné az intézkedés eredményességét, úgy azt az intézkedés befejezésekor köteles felmutatni.

(4) Ha a rendőr egyenruhát visel, de az intézkedés során azonosító jelvénye nem látható, vagy azt nem viseli, akkor a ruházatán azonosító jelvényének számát jól láthatóan fel kell tüntetni.

⁸ **Szolgálati Szabályzat 4. § (1)** A rendőr az intézkedést - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - a napszaknak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgessel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt - ha az a rendőri intézkedés eredményességét nem veszélyezteti - szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja.

(2) Ha az (1) bekezdés szerinti közlés, illetve a szolgálati igazolvány vagy az azonosító jelvény felmutatása a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, azt az intézkedést követően kell megtenni.”

2.) A Panaszos a jelentések szerint a rendőröket észelve megpróbált távozni a helyszínről Budapest irányába. Ezért a rendőrök – tekintettel arra is, hogy bűncselekmény elkövetésében tetten érték a Panaszost – alappal következtettek arra, hogy ki akarja vonni magát a rendőri intézkedés alól. A Panaszossal szemben a szökés szándékára utaló magatartása miatt volt szükség az Rtv. 48. § c) pontja alapján, a szökés megakadályozása érdekében a bilincs alkalmazására. A Szolgálati Szabályzat 60. § (6) bekezdésének a) pontja a kezek hátra helyzetben történő bilincselését kifejezetten a szökés megakadályozása érdekében teszi lehetővé. A jelentések szerint a helyszínen intézkedő rendőrök a Panaszost az elfogását követően panasz és sérülés mentesen adták át a Szentendrei Rendőrkapitányság ügyeletes tisztjének. Az ügyeletes tiszt jelentésében ezt a tényt szintén megerősíti, amikor leírja, hogy a Panaszos kérdésére „elmondta, hogy panasza és sérülése nincsen”, emellett a sérülést bizonyító láttelet sem áll a Panaszos rendelkezésére.

A bilincshasználat jogszerűsége annak ellenére fennállt, hogy az első felszólítást követően a panaszos már nem tanúsított ellenállást (ezért az alábbiakban kifejtettek szerint a testi kényszer alkalmazására nem volt szükség), mivel az Rtv. indokolása szerint a bilincs a szökés és a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz, alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül is szóba jöhet⁹. A vizsgált esetben a Panaszos az első rendőrségi felszólításra úgy reagált, hogy Budapest irányába távozni kívánt, mely magatartása miatt a rendőrök azt vélelmezték, hogy a panaszos ismételten megkísérli kivonni magát az intézkedés alól (szökés).

Mindezek alapján megállapítom, hogy az intézkedő rendőrök jogszerűen, szakszerűen és indokoltan, továbbá az arányosság követelményeinek figyelembevételével alkalmazták a kényszerítő eszközt, így álláspontom szerint a bilincshasználat kapcsán alapjogsérelem nem történt.

3.) A Panaszos nyilatkozott arról, hogy a rendőrök őt bántalmazták. Ezzel kapcsolatban a rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy mivel a Panaszos nem tanúsított ellenállást, ezért vele szemben testi kényszer alkalmazására nem volt szükség. Tekintettel arra, hogy a későbbiek során a Panaszos a kapitányságon sem az ügyeletes tisztnek, sem pedig a kihallgatását végrehajtó nyomozóknak nem jelezte azt, hogy őt bántalmazták és ebből kifolyólag sérülése keletkezett, továbbá az eljárás során a Panaszos nyilatkozatán kívül erre vonatkozó adat nem merült fel, a bántalmazás megtörténtét kétséget kizáróan az eljárás során bizonyítani nem volt lehetséges. A rendelkezésre álló adatok és iratok a bántalmazás vonatkozásában egymásnak ellentmondó tényállításokat tartalmaznak, ezért – mivel az eljárás során az ellentmondás nem volt feloldható – a panasznak e részét elutasítom. Tekintettel azonban arra, hogy a Panaszos állítása felveti bűncselekmény elkövetésének gyanúját, ezért az iratoknak az illetékes ügyészség részére történő továbbítása megtörtént.

4.) A Panaszos elfogására és előállítására az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján került sor, mely szerint a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit bűncselekmény elkövetésén tetten értek. Jelen esetben a tetten érés tényét nem csak a Panaszos szóbeli beismerése támasztotta alá, hanem az ezt megelőző magatartása (a jó idő ellenére kapucniban tevékenykedett a kerékpártárolóban, holott saját járműve nem volt), valamint a Panaszosra illő személyleírás, továbbá a Panaszosnál talált, a bűncselekmény elkövetéséhez használt eszközök is (metszőolló, csípőfogó). A Panaszos

⁹ *Rtv. indokolása a törvény VI. fejezet a 48. §-hoz: A bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővetés, őrizetbevétel) alkalmazható.*

személyes szabadságának korlátozása a törvény e kogens rendelkezése alapján tehát jogszerűen történt – ahogyan azzal a Panasztestület is egyet értett állásfoglalásában – ezért a panaszt az előállítás jogszerűtlensége tekintetében elutasítom.

5.) A Panaszos úgy nyilatkozott, hogy hajléktalan életmódot folytat. Az elfogásáról készült jelentések szerint a ruházat és csomagátvizsgálás során a rendőrök azt észlelték, hogy a Panaszos személyes tárgyai megviselt, rendezetlen állapotban vannak – amit az azokat később letétbe helyező objektumőr is megerősített –, útlevelének fényképes törzslapját pedig kiszakadva, az okmánytól különállóan találták meg.

A ruhájának, cipőjének az elvétele a 6. pontban kifejtettek körülményekre tekintettel történt. A személyes tárgyait az intézkedés befejezésekor visszakapta (kivéve azokat a dolgokat, melyek a büntetőeljárás eredményes lefolytatása érdekében lefoglalásra kerültek), így e tekintetben őt jogsérelem nem érte. A rendőrök az ügyfélforgalom előtt nyitva álló kapitányság épületében, az ott jelenlévők érdekeit is figyelembe véve úgy oldották meg a Panaszosnak az átlagtól eltérő megjelenéséből adódó problémát, ahogy arra az adott helyzetben lehetőségük volt és úgy, hogy a Panaszos érdekei a lehető legkisebb mértékben sérüljenek.

A Panaszos gyanúsított kihallgatását végző r. hadnagy és r. zászlós jelentéseikben leírták, hogy a Panaszos egy lejárt érvényességű útlevéllel igazolta magát, melynek adatokat tartalmazó lapja „teljesen ki volt szakadva” és azt a kihallgatást követően a Panaszos kérésére ragasztották vissza cellux segítségével, hogy el ne hagyja. A Panaszos mobiltelefonja a jelentések szerint szintén sérült állapotban volt – a kijelzője össze volt karcolva – annak ellenére, hogy a Panaszos az általa felmutatott garaciajegy tanúsága szerint valóban mindössze négy napja vásárolta azt. A rendőrök megjegyzést is tettek az útlevél kitépelt lapjával, valamint a készülék rossz állapotával kapcsolatban, amire a Panaszos nem reagált. Az okmány és a telefon megrongálódására vonatkozó panaszt ezért elutasítom, mivel a sérülések még a rendőri intézkedéseket megelőzően, azokkal összefüggésbe nem hozható módon keletkeztek.

6.) A Panaszossal kapcsolatban szinte valamennyi rendőri jelentés megfogalmazta, hogy „személyi higiénája a társadalmi normáknak nem felelt meg, vélhetően huzamosabb ideje mosdatlan volt, és erős testszagot árasztott”. Később az előállító helyiségben a Panaszos saját ruhájába is beleürített, ennek következtében a szag „kulturált környezetben elviselhetetlenné vált”. Ezért egy r. törzsrőmester és egy r. zászlós – mivel a kapitányság egész épületében, így a délelőtti ügyfélfogadási időre tekintettel zsúfolt váróban is nagyon kellemetlen, erős fekália szag volt, valamint a fennálló fertőzésveszély miatt – felajánlották a Panaszosnak, hogy zuhanyozzon le, amit ő elfogadott. Ezt követően az előállító helyiségből felkísérték az épület második emeletén lévő zuhanyzóba, ahol a rendőrök szappant és törölközőt, valamint társadalmi kapcsolataikon keresztül ingyenesen tiszta ruházatot is biztosítottak a Panaszosnak. Az az állítás, mely szerint a meztelen Panaszost a rendőrkapitányság garázsában hideg vízzel, slaggal locsolták a rendelkezésre álló és az eljárás során feltárt adatok alapján életszerűtlen és megalapozatlan. A csap a garázs egyetlen személybejárója mellett található, a kapitányság bejáratától mindössze néhány méterre. Itt tárolják a rendőrségi motorokat, és a garázs első beállója a kapitányság vezetőjének gépkocsija részére van fenntartva. A garázsban nincs lefolyó és a panaszolt esetben a már említett első beálló alatti akna folyt volna tele a szennyezett vízzel, hosszú ideig kellemetlen szagot árasztva. A személyi állomány tagjainak emellett tudomása van arról, hogy a kapitányság objektuma videókamerákkal van ellátva, és a környező többszintes házak lakói is szemtanúi lehetnek volna az eseménynek. Az eljárás során azonban a Panaszos nyilatkozatán kívül ezt a körülményt alátámasztó adat nem merült fel. A panasznak ezt a részét a fentiek alapján elutasítom.

7.)-8.) Az Rtv. 92. § (1) bekezdése szerint akinek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. A Panaszossal szemben az elfogását és előállítását követően büntetőeljárás indult, melynek keretében a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény alapján megtörtént gyanúsítottként történő kihallgatásra. Az erről készült jegyzőkönyvvel kapcsolatban tehát e törvény jogorvoslatról szóló rendelkezései alapján van helye panasznak, melynek kivizsgálására ezért a lefolytatott közigazgatási hatósági eljárás nem terjedt ki, és az Rtv. alapján nem is terjedhetett ki.

Mivel a Panaszos büntetőeljárás során történt kényszervallatásra vonatkozó állítása felveti a büntető törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény 227. §-a szerinti hivatali bűncselekmény gyanúját, ezért az ezzel kapcsolatos kifogás érdemi vizsgálatára hatáskör hiányában nem került sor és a panasz megküldése az illetékes ügyészség részére a további vizsgálat lefolytatása céljából megtörtént.

9.) A Panaszos az 5 órát meghaladó előállítás idejére élelmezést kért, amelyről az ügyeletes tisztnak kellett volna gondoskodnia. Az erre irányuló vizsgálat megállapította, hogy a r. zászlós elmulasztotta ezen kötelezettségének teljesítését, ezért vele szemben a Rendőrkapitányság vezetője hanyag munkavégzés miatt fegyelmi eljárást kezdeményezett. E tekintetben megállapítást nyert – a Panasztestület álláspontjával egyetértve –, hogy sérült a Panaszos emberi méltóságához való, így a panasz e része megalapozott, annak helyt adok.

10.) A közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása során nem merült fel olyan bizonyíték, amely alátámasztaná a Panaszos azon állítását, hogy bármelyik rendőr a kapitányság épületében – a bűnügyi nyilvántartásba vételén kívül – lefényképezte, illetve megfenyegette volna, így a panaszt e része vonatkozásában elutasítom.

11.) A Panaszossal szemben az Rtv. alapján foganatosított rendőri intézkedés – a fogdakönyv tanúsága szerint – 2010. április 01-jén, 22:30 órakor történt szabadon bocsátásával befejeződött. Ezt az időpontot követően a rendőrség kompetenciája nem terjedt ki arra, hogy gondoskodjon a bűncselekmény elkövetése miatt előállított személy hazajutásáról. A rendőrök a nap folyamán elláták a Panaszost tiszta ruhákkal, amelyekbe ő a kapitányság épületében fel is öltözött. Semmi nem indokolta azt, hogy a Panaszos a saját, fekáliával szennyezett – és a rendőrség udvarán megszáritott – ruháit az utcán visszavegye, ez a kifogás jelen eljárásban, a Panaszos alapjogát érintő rendőri intézkedésből adódó alapjogsérelemként nem értékelhető.

Mindezek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határoztam.

III.

A Panasztestület állásfoglalása szerint a panaszbeadványban kifogásolt rendőri intézkedések és kényszerítő eszköz alkalmazások érintették a Panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, a 13. §-ának (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz, az 59. §-ának (1) szerinti személyes adatok védelméhez, az 55. §-ának (1)

bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz és személyi integritáshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslathoz és a 70/D. §-a szerinti testi épséghez való jogát. A rendőri intézkedésekkel összefüggésben továbbá vizsgálni kellett az Alkotmány 54. § (2) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalmának kérdését is.

A Panasztestület állásfoglalása szerint „*A bilincs jogszerűtlen és aránytalan alkalmazásával a rendőrök megsértették a panaszos emberi méltósághoz, illetve a személyi szabadsághoz fűződő jogát.*”

Az Rtv. miniszteri indoklása a törvény VI. fejezetének 48. §-val kapcsolatban a következőket tartalmazza: „A bilincs a további ellenszegülés, a szökés, a támadás megakadályozására szolgáló megelőző, védelmi jellegű kényszerítő eszköz. Ennélfogva alkalmazása előzetes ellenállás tanúsítása nélkül vagy fizikai kényszer folyamánként is szóba jöhet. Az alkalmazás törvényi feltétele azonban, hogy kizárólag személyi szabadság korlátozásával járó rendőri intézkedés keretében (elfogás, előállítás, elővetés, őrizetbevétel) alkalmazható.” Ezért álláspontom szerint Panaszos elfogását és előállítását végrehajtó rendőrök – a határozat II. részének 2. pontjában kifejtettekre is tekintettel – a szökés megelőzése céljából jogszerűen alkalmaztak bilincset, mint kényszerítő eszközt. A Panaszos emberi méltósághoz és személyi szabadsághoz fűződő jogát a kényszerítő eszköz alkalmazása – az arányosság követelményét figyelembe véve – jogszerűen korlátozta.

„*Az előállítás időtartamának szükségtelensége és aránytalansága, illetve jogszerűtlen meghosszabbítása következtében a Testület megállapította a panaszos személyes szabadsághoz és tisztességes eljáráshoz való alapvető jogának sérelmét.*”

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése¹⁰ alapján a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Miután a Panaszos elfogását a járőrök 10:45 órakor végrehajtották a HÉV megállóban, beszállították a Szentendrei Rendőrkapitányság épületébe, ahol sor került ruházatának átvizsgálására, személyes tárgyainak letétbe vételére, tájékoztatására jogairól és kötelességeiről, a fogvatartásról szóló nyilatkozat kitöltésére, majd az előállító helyiségben történő elhelyezésére. Ekkor készítették el a Panaszost előállító rendőrök az elfogásról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentésüket, illetve ekkor történt meg ezen intézkedések parancsnoki kivizsgálása is. Ezt követően kísérték fel a Panaszost a zuhanyzóba, ahol tisztálkodhatott. Időt vett igénybe az is, amíg egy r. zászlós az ismerősén keresztül – pusztán emberieségből – tiszta ruhákat hozott a Panaszos részére, mivel öltözetének alsó része teljesen használhatatlanná vált, felső ruházatát pedig később bizonyítékként lefoglalták. A büntetőeljárás lefolytatásához szükséges nyomozati cselekményeket – így például a Panaszosnál talált eszközök és a kabát lefoglalását, ezekről bűnjeljegyzék és határozat készítését, az intézkedő r. zászlós tanúkénti meghallgatását, a gyanúsított különböző nyilvántartásokban történő teljes körű ellenőrzését – 15:07 órától hajtották végre a Bűnügyi Osztály munkatársai, valamint 17:24 órától 21:37 óráig került sor a Panaszos gyanúsított kihallgatására is. A Panasztestület sérelmesnek tartja a Panaszos

¹⁰ **Rtv. 33. § (3)** *A Rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.*

elbocsátásáig eltelt majdnem egy órát is. Ez alatt az idő alatt került sor a jegyzőkönyv átolvasására, kijavítására és minden példányának aláírására, majd a Panaszos „rabosítására”. Mivel az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani, ezért a Panaszos esetében ez 10:45 órától 22:30 óráig, tehát összesen 11:45 órán át tartott, nem lépve túl a törvény által 12 órában maximált időkeretet. Tekintettel a felsorolt és végrehajtott intézkedésekre, azok közül egyes cselekmények (zuhanyzás, ruha beszerzés) tipikusnak nem nevezhető jellegére, valamint arra, hogy egy Bűnügyi Osztályon a végrehajtandó feladatok prioritása – a napi leterheltség függvényében – számos szempont alapján kerül meghatározásra, álláspontom szerint az előállítás időtartama nem volt szükségtelen és aránytalan, ezért nem sérült a Panaszos személyes szabadsághoz való joga.

Mivel az előállítás 8 órás időtartamának – a fent részletezett okokból egyébként jogszerű és indokolt – meghosszabbításáról nem született határozat (azt csak az elfogásról szóló rendőri jelentésen, valamint a fogdakönyvben, dátum és aláírás nélkül tüntették fel) ezért a Panaszosnak sérült a tisztességes eljáráshoz való joga. Az Rtv-ben meghatározott formai követelmények be nem tartása miatt a kapitányság vezetője az ügyeletes tiszttel szemben fegyelmi eljárást kezdeményezett.

A Panaszos sérelmezte, hogy az előállítás ideje alatt a Szentendrei Rendőrkapitányság garázsába vitték, ahol meztelenre kellett vetkőznie és hideg vízzel, slaggal kezdték locsolni. *„A testület véleménye szerint – a rendelkezésre álló bizonyítékok és a helyszín megtekintése alapján – a tisztálkodási lehetőség biztosítása olyan formában, ahogyan az a rendőrségi jelentésben szerepel, nem történt meg, tehát a jelentés azon része valótlan. A Testület ebben a kérdésben egyértelműen a panaszos azon állítását fogadta el, miszerint mosdatására megalázó módon, az épület garázsában, slaggal került sor. A Testület a panasz ezen része vonatkozásában megállapította a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét, továbbá azt, hogy a panaszolt rendőri magatartás az embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütközött.”*

Ezzel kapcsolatban – a határozat II. részének 6. pontjában kifejtettekén túl – a következőket kívánom megjegyezni. Az eljárás során megtörtént a Panaszos által megjelölt helyszín megtekintése és megállapítást nyert, hogy a Rendőrkapitányság garázsának bejárata csupán 3-4 méterre helyezkedik el a kapitányság épületébe vezető ajtótól, amelyen át a Panaszost bekísérték az épületbe az előállítás során. Mivel a garáznak nem csak az ajtaja, hanem az azt körülvevő fal-rész is üveglapokból készült, ezért az teljesen átlátszó. A citromsárga színű locsolócső a hatóság képviselői által történt helyszíni vizsgálat során használaton kívül volt, így a bejárati ajtóval szemben, kb. másfél méter magasan, feltekert állapotban a falon rögzített tartón helyezték el, ami az üvegfalon keresztül jól látható. Amennyiben a locsolócsövet a kapitányság munkatársai használják, úgy azt az udvarra kihúzzák, amit az arra elhaladók szintén jól láthatnak. A Panasztestület munkatársai a helyszínen járva az ajtótól balra, a földön találták a locsolócsövet – mivel azt valószínűleg korábban használták – amely így több méter távolságból, az udvar felől valóban nem volt látható. Ez a tény ugyanakkor nem zárja ki, hogy a Panaszos az előállítása során láthatta a slagot, még akkor sem, ha a Panasztestület véleménye szerint nem életszerű, hogy ezt figyelte volna.

„A rendőrség nem tudta megcáfolni a panaszosnak az igazolás kiállításának és részére átadásának meg nem történteire vonatkozó állítását. A Testület erre figyelemmel megállapította, hogy a rendőrség mulasztásával sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.”

Tekintettel arra, hogy az előállítás időtartamáról szóló igazolást maga a Panaszos mellékelte panaszához, ezért az fellelhető az ügy dokumentumai között, és a vizsgálat során is a Panasztestület rendelkezésére állt. Ezért ebben a tekintetben a Panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozó mulasztás nem történt.

„A Testület a rendelkezésére álló információk alapján megállapította, hogy a rendőrség csak részben – a kihallgatás során – tett eleget a panaszjogról való tájékoztatási kötelezettségének, azt megelőzően azt elmulasztotta. A Testület a mulasztás miatt megállapította a panaszos jogorvoslathoz való jogának sérelmét.”

A Panasztestület az állásfoglalás IV. rész 4/c) pontjában – az előállított személy jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás elmaradásával kapcsolatban – a rendőrség állítását tartotta életszerűbbnek a rendelkezésére álló dokumentumok alapján. Mivel a panaszjog egy a Panaszost megillető jogosultságok közül, ezért az erről történő tájékoztatás megtörténte ugyanezen bizonyítékok alapján szintén feltételezhető, amit az is alátámaszt, hogy a Panaszos 8 napon belül megjelent a Panasztestület ügyfélfogadási irodájában és megtette panaszát.

„A Testület az intézkedő rendőrök hangneme és stílusa tekintetében megállapította az Rtv. 2. §-ának megsértését, azáltal pedig a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelmét.”, mivel a rendőrség a panasz tartalmának megismerését követően nem cáfolta a Panaszos állítását.

A Panasztestület megkeresésére válaszul továbbított rendőri jelentések a hangnemmel kapcsolatban valóban nem tartalmaznak semmilyen információt, tekintettel arra, hogy a megkeresésben szereplő, sorszámmal ellátott kérdések tematikáját követve adnak azokra választ. (Ezek között az intézkedések hangnemére vonatkozó kérdés nem szerepel.) Az eljárás során kétséget kizáróan nem sikerült bizonyítani azt, hogy a rendőrök hangneme sértő, vagy fenyegető lett volna a Panaszossal szemben, ezért e tekintetben a Panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.

Hatásköröm és illetékességem az Rtv. 92. § (1) bekezdése¹¹, illetve a 93/A. § (6) és (7) bekezdésein¹² alapul.

---

¹¹ **Rtv. 92. § (1)** Akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette - választása szerint - panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el.

¹² **Rtv. 93/A. § (6)** Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

(7) Az országos rendőrfőkapitány a panaszról az állásfoglalás kézhezvételét követő tizenöt napon belül közigazgatási hatósági eljárásban dönt. Ha az országos rendőrfőkapitány határozatában eltér a Testület állásfoglalásától, ezt köteles megindokolni.

Határozatom az alábbi jogszabályokon alapul:

- a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. § (2) és 326. § (7) bekezdése;
- a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 100. § (1) bekezdése, 109. § (1) és (3) bekezdései;
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 20. §-a, 29. § (1) bekezdése, 31. § (1) bekezdése, 33. § (1) bekezdés a) pontja, (3) és (4) bekezdései, 48. § c) pontja, 92. § (1) bekezdése, 93/A. § (6) és (7) bekezdései;
- a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 4. § (1) és (2) bekezdései, 60. § (6) bekezdése.

Budapest, 2010. szeptember „ „

Dr. Hatala József r. altábornagy